

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6Co/523/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5712214866
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 10. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Yveta Dzugasová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2013:5712214866.3

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v právnej veci žalobcu: POHOTOVOSŤ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, právne zastúpeného advokátskou kanceláriou: Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava 1, IČO: 36 864 421, proti žalovanému: Slovenská republika v zastúpení Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, IČO: 00 166 073, v konaní o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Martin č.k. 10C/265/2012-57 zo dňa 27. 08. 2013, takto

rozhodol:

Uznesenie Okresného súdu Martin č.k. 10C/265/2012-57 zo dňa 27. 08. 2013 z r u š u j
e a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením okresný súd konanie zastavil (veta I. výroku rozhodnutia). Súčasne súd postúpil vec Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, po právoplatnosti tohto uznesenia (veta II. výroku rozhodnutia) a vyslovil, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania (veta III. výroku rozhodnutia).

V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca vo svojom podaní zo dňa 21.9.2012, ani v následných podaniach, ktorými reagoval na jednotlivé opakované výzvy súdu, nepredložil kópiu žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody s príslušným orgánom, ktorým je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky. Doloženie žiadosti o predbežné prerokovanie nároku je potrebné preto, aby súd vedel vyhodnotiť, či nárok uplatňovaný v konaní pred Ministerstvom spravodlivosti SR, a následne uplatnený v konaní pred súdom je totožný a vyvodzovaný z rovnakých skutkových okolností. Za predbežne prerokovaný možno totiž považovať len taký nárok, ktorý sa týka argumentácie, dôvodov a uplatňovanej výšky, ktorý je totožný s nárokom uplatňovaným v konaní pred súdom. Keďže v tomto prípade ide o tzv. delenú právomoc, súd za účelom skúmania svojej právomoci, potrebuje kópiu tejto žiadosti podľa § 15 a § 16 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len zákon č.514/2003 Z.z.). V jednotlivých spisoch, na ktoré žalobca vo svojich podaniach odkazuje, sa však žiadosť o predbežné prerokovanie uplatňovaného nároku nenachádza. Žalobca doložil súdu len sprievodný list opatrený prezenčnou pečiatkou Ministerstva spravodlivosti SR, z ktorého vyplynulo, že každá jednotlivá žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody pozostáva zo šiestich strán a jej prílohou je plnomocenstvo. Súčasťou tohto sprievodného listu bol aj „Zoznam žiadostí o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody“, ktorý pozostával z počtu 197 strán. Nakoľko žalobca nedoložil súdu kópiu podanej žiadosti, súd nemôže preskúmať, či sa žalobca voči Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky domáha toho istého nároku, čo sa týka argumentácie, dôvodov, skutkového stavu a uplatňovanej výšky, ako žalobca žalobou uplatnenou na súde v predmetnom konaní, a teda nemožno preskúmať či vznikla právomoc súdu na prejednanie sporu.

Keďže v tomto prípade ide o tzv. delenú právomoc podľa § 8 O.s.p., a súd nemá za preukázanú základnú procesnú podmienku konania, okresný súd dospel k záveru, že nemá právomoc rozhodovať o nároku žalobcu. Povinnosť preukázať skutočnosti tvrdené žalobcom ohľadom predbežného prerokovania nároku, a teda následného preukázania základnej procesnej podmienky konania, ktorou je právomoc súdu na konanie a rozhodovanie, nemožno prenášať na žalovaného. Je vždy povinnosťou žalobcu tvrdiť a ním tvrdené skutočnosti preukázať. S ohľadom na uvedené, keďže nedostatok právomoci zakladá neodstrániteľný nedostatok podmienok konania, prvostupňový súd konanie podľa § 104 ods. 1 O.s.p. zastavil. a vec postúpil orgánu príslušnému na konanie, ktorým je podľa § 4 ods. 1 písm.a) bod prvý z.č. 514/2003 Z.z. Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky. Po právoplatnosti tohto uznesenia súd postúpi vec Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky ako príslušnému orgánu.

Rozhodnutie o trovách konania okresný súd odôvodnil ust. § 146 ods. 1 písm. c) O.s.p..

Proti tomuto uzneseniu podal odvolanie žalobca prostredníctvom svojho splnomocneného zástupcu, v ktorom sa domáhal, aby odvolací súd zrušil rozsudok (správne malo byť uvedené uznesenie - poznámka odvolacieho súdu) Okresného súdu Martin zo dňa 27. 08. 2013 sp. zn. 10C/265/2012 a vrátil vec tomuto súdu na opätovné prejednanie.

Tvrdil, že na Ministerstve spravodlivosti SR podal žiadosť o predbežné prerokovanie nároku o náhradu škody. Uvedenú skutočnosť súdu preukázal tým, že mu predložil zoznam jednotlivých žiadostí, ktoré Ministerstvo spravodlivosti SR potvrdilo. Navyše žalobca (správne malo byť uvedené žalovaný - poznámka odvolacieho súdu), za ktorého koná práve Ministerstvo spravodlivosti SR skutočnosť, že by žalobca v tejto konkrétnej veci nepodal žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody práve v rovnakom rozsahu ako je obsahom žaloby nikdy nenamietal, a táto otázka nie je v konaní spornou. Žalobca viackrát súdu označil dôkaz, ktorý žiada v tomto konaní vykonať, a to oboznámenie sa s príslušným spisom Ministerstva spravodlivosti SR k jemu podanej žiadosti o predbežné prerokovanie. Dôkaz však vôbec nevykonal a návrh žalobcu celkom ignoroval bez kvalifikovaného odôvodnenia.

Prvostupňový súd tak bez skutočného zistenia dospel k záveru, že žiadosť o predbežné prerokovanie v konkrétnej veci nebola podaná, a to napriek tomu, že jednak predložil súdu dôkaz preukazujúci danú skutočnosť a jednak označil ďalší dôkaz, ktorý danú skutočnosť potvrdzuje. Okrem toho poukázal na to, že k danému záveru prvostupňový súd nedospel s určitosťou, ale len na základe pochybnosti o tejto skutočnosti, ktorú si zároveň sám založil. Uvedenú skutočnosť tak nemal preukázanú, zistenú, ale len o nej pochyboval.

Odvolateľ bol toho názoru, že nárok na náhradu škody je potrebné považovať za predbežne prerokovaný, čo sa preukazuje podaním žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. K naplneniu pojmu predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody dôjde preto už samotným podaním žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. V danom prípade bola žiadosť jednoznačne podaná, čo potvrdzuje aj žalovaný v obsahu svojich vyjadrení.

Zároveň žalobca zdôraznil, že v tejto veci rozhodoval vylúčený sudca. Uskutočnil totiž podanie (obsiahnuté v texte žaloby), ktorým upovedomil súd o skutočnostiach nasvedčujúcich tomu, že sudcu, ktorému bola vec pridelená systémom súdneho manažmentu na prejednanie a rozhodnutie je potrebné z konania vylúčiť. Okolnosť, že krajský súd nevzhliadol v označených skutočnostiach dôvod na vylúčenie sudcu nič nemení na tom, že v očiach žalobcu a objektívne v očiach verejnosti nemožno tohto sudcu považovať za nestranného. Je tomu tak aj preto (okrem dôvodov označených v žalobe), že rozhodnutie krajského súdu je v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou iných krajských súdov v skutkovo a právne totožných veciach. Je tiež v rozpore s judikatúrou Ústavného súdu SR a Európskeho súdu pre ľudské práva v oblasti zachovávanía práva na nestranný súd.

V ďalšej časti odvolania žalobca uvádzal skutočnosti, ktoré sa však netýkali tohto rozhodnutia, ale iného konečného (meritórneho) rozhodnutia súdu.

Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu písomne nevyjadril.

Krajský súd, ako súd odvolací, po zistení, že odvolanie bolo podané včas a smerovalo proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom, preskúmal uznesenie okresného súdu z dôvodov uvedených v odvolaní v rozsahu podľa § 212 ods.1 O.s.p. a po preskúmaní ho bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie v zmysle ust. § 221 ods.1 písm.f), h) s použitím ust. § 221 ods. 2 O.s.p., a to z nasledovných dôvodov:

Žalobca sa v súdnej veci domáha náhrady majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, ktorá mu mala vzniknúť nesprávnym úradným postupom Okresného súdu Martin v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov. V podanej žalobe žalobca uviedol, že postupoval podľa § 15 ods. 1 citovaného zákona a písomnou žiadosťou požiadal žalovaného o predbežné prerokovanie jeho nároku na náhradu škody, žalovaný však do podania žaloby na žiadosť pozitívne nereagoval. Na preukázanie uvedenej skutočnosti žalobca označil ako dôkaz spis Ministerstva spravodlivosti SR k predbežnému prerokovaniu nároku na náhradu škody uplatňovanej v konaní. Tiež uviedol, že potvrdenie o prijatí žiadosti o predbežnom prerokovaní je založené v súdnom spise vedenom pred Okresným súdom Martin v konaní, kde ako žalobca vystupuje spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. a ako žalovaný Slovenská republika zastúpená Ministerstvom spravodlivosti SR, pričom predmetom je náhrada škody a nemajetkovej ujmy zapríčinené nesprávnym úradným postupom pri výkone exekúcie pre pohľadávku žalobcu.

Zmyslom predbežného prejednávania nároku je využitie zákonných možností na to, aby k náprave narušených vzťahov došlo jednaním medzi poškodenými a orgánmi oprávnenými konať za štát a aby sa v týchto prípadoch pokiaľ možno predišlo súdному konaniu.

Poškodený sa obracia na súd až vtedy, ak predbežné prerokovanie nároku nevedlo k uspokojeniu nároku na náhradu škody. Predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody je zákonom stanovená podmienka preto musí byť splnená, aby tento nárok mohol byť prejednaný v občianskom súdnom konaní.

Otázka predbežného prerokovania nároku na náhradu škody je upravená v už spomínanom zákone č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov. Podľa § 15 ods. 1 citovaného zákona nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku (ďalej len "žiadosť") s príslušným orgánom podľa § 4 a 11. Podľa § 16 ods. 1 a 2 citovaného zákona zo žiadosti musí byť zrejmé, kto náhradu škody žiada, ktorej veci sa týka, titul, z ktorého sa nárok na náhradu škody domáha, akým spôsobom škoda vznikla a čoho sa poškodený domáha. V žiadosti a pri uplatnení nároku na náhradu škody na súde je poškodený povinný uviesť požadovanú výšku náhrady škody a označiť orgán verejnej moci, ktorý mu škodu spôsobil. Príslušný orgán neprihliada na žiadosť, ak žiadosť nemá náležitosti podľa odseku 1 a poškodený na výzvu príslušného orgánu v určenej lehote neodstránil nedostatky žiadosti; tým nie je dotknuté právo poškodeného domáhať sa za splnenia podmienok podľa tohto zákona uspokojenia nároku alebo jeho časti na súde.

V prejednávanej veci žalobca predložil súdu fotokópiu sprievodného listu k žiadosťiam o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. Aj keď v tomto smere možno súhlasiť s názorom prvostupňového súdu, že z takéhoto dôkazu nevyplýva podanie žiadosti v tejto konkrétnej veci je nepochybné i zo samotného vyjadrenia žalovaného, že takáto žiadosť doručená bola. Zároveň odvolací súd zdôrazňuje, že pokiaľ žalobca ako dôkaz toho, že požiadal žalovaného o predbežné prerokovanie jej nároku na náhradu škody, označil spis Ministerstva spravodlivosti SR, nemohol prvostupňový súd zastaviť konanie a postúpiť vec argumentujúc tým, že na výzvu súdu nepredložil označený dôkaz. Žalovaný sám vo svojom vyjadrení poukazoval na to, že sa snažil odstrániť nedostatky žiadosti, pričom žalobca neposkytol potrebnú súčinnosť, a preto podľa názoru odvolacieho súdu i s prihliadnutím na ust. § 16 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. je potrebné považovať podanie žalobcu za uplatnenie nároku na náhradu škody. Existencia veľkého počtu žiadostí podaných žalobcom u žalovaného, aj s ohľadom na ich evidenciu na strane účastníkov konania a spôsob ich podania v elektronickej forme, vytvára pri ich skúmaní v

jednotlivých súdnych konaniach pochybnosti o tom, či žalobca podal žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na Ministerstve spravodlivosti SR, práve vo vzťahu k jeho nároku uplatnenému žalobou. Pokiaľ okresný súd poukazoval na nepreukázanie podania žiadosti s konkrétnym obsahom zo strany žalobcu, odvolací súd na túto skutočnosť neprihliadol v prvom rade aj preto, že ani samotný žalovaný túto nevedel preukázať. Okrem toho žalovaný tvrdil, že žalobca mu neposkytol súčinnosť lebo žiadosť nemala požadované náležitosti.

Nemôže byť na ujmu žalobcu, ak príslušný orgán vec v zákonom stanovenej lehote neprejednal a subjektívne vyhodnotil žiadosť ako nepostačujúcu bez toho, aby o takomto postupe primeraným spôsobom upovedomil žalobcu (žalobca by mal byť informovaný o postupe príslušného orgánu najmä v prípade, ak nemieni jeho žiadosti vyhovieť).

V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že aj v prípade neodstránenia nedostatkov žiadosti, by v zmysle novelizovaného ustanovenia § 16 ods. 2 vety za bodkočiarkou zákona č. 514/2003 (v znení účinnom od 01. 01. 2013) Z. z. nebolo dotknuté právo poškodeného domáhať sa za splnenia podmienok podľa tohto zákona uspokojenia nároku alebo jeho časti na súde. Uvedenú skutočnosť okresný súd pri svojom rozhodovaní zrejme prehliadol. Pre vecné prejednanie nároku na súde je v zmysle uvedeného postačujúce preukázať podanie žiadosti, jej obsah nie je rozhodujúci.

Čo sa týka ďalšieho vytykaného nedostatku, a síce, že vo veci mal rozhodovať vylúčený sudca, odvolací súd dodáva, že žalobca výslovne vo svojich podaniach uviedol, že nepodáva námietku zaujatosti voči zákonnému sudcovi podľa § 15a O.s.p. (č.l. 36 spisu). Zákonná sudkyňa sa výslovne vyjadrila, že sa vo veci necíti zaujatá pre pomer k veci, k účastníkom, ani k ich zástupcom.

Zaoberajúc sa však odvolacou námietkou žalobcu, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca, krajský súd poukazuje na svoju doterajšiu rozhodovaciu činnosť vo veciach hromadných podaní žalobcu s rovnakým predmetom konania, ktorá musí byť žalobcovi známa, a to že samotná skutočnosť, že škodcom je súd, na ktorom vykonáva zákonný sudca funkciu sudcu, nezakladá pochybnosť o jeho nezaujatosti a nie je dôvodom na jeho vylúčenie z rozhodovania súdnej veci.

V tejto súvislosti je potrebné rozlišovať medzi pojmom „súd“ a „sudcovia“ a z hľadiska zásad spravodlivého procesu citlivo zvažovať ich vzťah. V posudzovaných súvislostiach nezodpovedá právnym pomerom priliehavosť názoru o mechanickom vzťahu medzi súdom a sudcami tohto súdu. Vzťah sudcov je pri výkone rozhodovacej činnosti súdov riadený princípom prezumpcie nezávislosti súdnej moci, ktorá nepodlieha subjektívnym pocitom sudcov pri ich rozhodovaní a nie je ničím zaťažovaná v ich postojoch voči súdu. Pôsobenie sudcov na určitom súde je vždy objektívne dané.

Vzájomný vzťah medzi sudcom a súdom nie je vzťahom zamestnaneckým alebo služobným. Vymenovaním za sudcu vzniká a zánikom funkcie sudcu zaniká osobitný vzťah sudcu k štátu, z ktorého vyplývajú vzájomné práva a povinnosti sudcu a štátu. Sudca je pri výkone funkcie sudcu nezávislý a zákony a iné všeobecne záväzné právne predpisy vykladá podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia, rozhoduje nestranne, spravodlivo, bez zbytočných prieťahov, len na základe skutočností zistených v súlade so zákonom (§ 2 ods. 2 zák. č. 385/2000 Z.z.). Nezávislosť sudcu je nevyhnutné vidieť aj ako nezávislosť v rámci samotnej súdnej moci celého súdneho systému aj konkrétneho súdu, na ktorom sudca pôsobí. Iba také chápanie nezávislosti je predpokladom nestrannosti sudcu, ktorú nesmie nikto ohroziť (uznesenie Najvyššieho súdu SR č.k. 1Nc 86/2011 zo dňa 24. novembra 2011).

Sudca musí zachovávať profesionálny prístup k svojej práci zahrňujúci okrem iného aj profesionálny nadhľad, čo pri zachovávaní sudcovskej etiky dáva záruku nestranného a zákonného rozhodovania. Princíp nezávislého, nestranného a spravodlivého rozhodovania je základným princípom fungovania súdnej moci a je zákonnou povinnosťou sudcu tento princíp dodržiavať. Neoddeliteľnou súčasťou spôsobilosti sudcu vykonávať túto funkciu je zachovať vecný a profesionálny prístup k prejednávanej veci, ovládať svoje konanie, ako aj svoje vnútorné pocity.

Vo vzťahu k odvolacím námietkam žalobcu, ktorý namietal, že okresný súd vôbec rozhodol meritórne vo veci samej i o náhrade trov konania, keď zároveň aj rozhodol o zamietnutí návrhu žalobcu na prerušenie konania a namietol odňatie možnosti konať pred súdom, ktorý vec meritórne prejednal a rozhodol na nariadenom pojednávaní, odvolací súd konštatuje, že tieto odvolacie námietky nemajú žiaden súvis so súdenou vecou, v ktorej procesný návrh navrhovateľa na prerušenie konania absentuje, a v ktorej prvostupňový súd doposiaľ nevykonal pojednávanie.

Rozhodnutie okresného súdu je založené na nesprávnom právnom posúdení veci a na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti odvolací súd napadnuté uznesenie okresného súdu o zastavení konania a postúpení veci Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1 písm.f), h) s použitím ust. § 221 ods. 2 O.s.p.). Zároveň odvolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie v závislom výroku o trovách konania (§ 212 ods. 2 písm. b) O.s.p.).

V novom rozhodnutí súd prvého stupňa rozhodne aj o náhrade trov tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Toto rozhodnutie odvolacieho senátu bolo prijaté hlasovaním pomerov hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie n i e je prípustné.